

Unitárius Jövendő

Egyháztársadalmi, hitéleti és missziói célokat szolgáló lap.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS LAJOS brassói lelkész-esperes.

Megjelenik minden hónapban. Előfizetési ára Romániában évi 150 lej. Magyarországon évi 5 Pengő. Más országokban ennek megfelelő összeg

Nem reformok, hanem imádságos lelkek kellene.

A főpásztori programbeszédből messzehangzólag emelkedett ki ez a mondat: „Nem reformokat, hanem imádságos lelkeket kérünk.” Ezek a nagy élettapasztalatra és életbölcseségre mutató szavak minden egyébnél jobban megragadták figyelmünket s azóta is állandóan foglalkoztatnak. Az az érzésünk, hogy a programbeszédnek tulajdonképpen ez a kívánalom képezte a gerincét, amely hosszú lelkészi szolgálat közben meggyőződészerűleg alakult ki és él a Főpásztor lelki világában. A gyakorlati élet nemes leszűrődése ez, amely helyes életfelfogásról tesz bizonyosságot s a mai élet legfőbb követelményének a felismerését hirdeti. Mert valóban úgy van, hogy az unitárius egyháznak ma imádságos, vallásos és egyházas, templomszerető és az egyházzal szoros összeköttetésben élő lelkekre van szüksége. Az ilyen lelkek sokasága teheti képessé arra, hogy az egyház kétfelé szakadásában is a ránehezülő bajokon sikerrel átküzdhesse magát s teljesíthesse a nagy lelki és szellemi feladatot, mely tisztult hitfelfogásában a felvilágosodás és haladás érdekében reá vár.

Az unitárius egyház négyszáz esztendősen életében sokszor jutott élet-halál küzdelmek közé s mindig az u. n. „imádságos” lelkek teremtettek benne új életet. A megsemmisítésre irányuló törekvéseket ismerve, régmúlt időknek a viharait felújítva, történelmünknek a lapjait forgatva lehetetlen nem látnunk, hogy unitárius egyházunk viszontagságos életében mindig csak az imádságos érzésektől áthatott, vallásos szellemben megerősödött, hithűségben élő egyháztagoktól várhatta megújulását és jobb jövőjét. A múlt fájdalmasan hirdeti, hogy még a hitigazságra eljutott, a hitfelfogásban messze előrehaladt, vallásilag megvilágosodott lelkű művelt emberek között is milyen sokan voltak, akik a Jézus szavai szerint „jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot”. Kicsinyes okokból és önző célokból, anyagi érdekből és a hatalom kedvéért könnyű lélekkel elhagyták az egyházat, eldobták maguktól a

megismert hitigazságot, amely eleitől fogva a keresztény vallásos gondolkozásnak legmesszebbmenő tiszta irányzatát képviselte és képviseli ma is. Megriadtak a felekezeti féltékenység szellemétől is támogatott üldöző erőtől, mely a kereszténység kezdetéről mondott szavakat látszott megújítani: „e felekezetnek mindenütt ellene mondanak” — s most hitbeli gyengeségből, majd előkelő és jól fizetett állásokért elhomályosítani engedték magukban a felderült világosságot.

Ha a kedvezőtlen időkben, a nehéz viszonyok között nem lettek volna mélyen vallásos, felvilágosult és megértő lelkek, az egyházhoz tántoríthatatlanul ragaszkodó s a hitigazságért nagy áldozatokra is kész buzgó hivek, akkor az unitárius egyház szervezete talán összeomlott volna s legfeljebb az eszmélt volna test nélkül tovább, melyet megsemmisíteni nem lehet, mert annak számára „Isten a kövekből is támaszthat prófétákat.” Istennek hála mindig voltak ilyenek, akik minél nehezebb volt a helyzet, annál önfeláldozóbb módon ragaszkodtak az unitárius hithez, minél nagyobb küzdelmekkel kellett szembenézni, annál féltőbb módon szerették az egyházat s kik a magas hivatali állást össze tudták egyeztetni az egyházi ügyekkel való foglalkozással, vagyoni helyzetüket a hitigazság tisztaságával, a társadalmi előkelőséget az unitárius vallás egyszerűségével s ha kellett a hitükért cserébe ígért rangot, tekintélyt és befolyást biztosító gazdag uradalmakat is vissza tudták utasítani. Megfogyott számban, de megnövekedett egyházszeretettel összeállottak, új utakat ástak, új utakat vertek, az elcsüggedt szivekbe új reménységet öntöttek, új életet teremtettek, a kitartó hiveket imádságos és hitben élő egyháztagokká formálták, nem elkerülhető és bizonytalan helyzetet teremtő reformokkal kísérleteztek, hanem élő hittel és a hitigazság erejével táplálták a lelkeket.

Unitárius egyházunkban az utóbbi évtizedek

alatt, midőn szinte állandóan a megnehezült idők járását éreztük, ennek éppen az ellenkezője történt. A központi és vidéki gyűléstermekben hangos reformkövetelések voltak napirenden, melyeknek szükségét s különösen sürgősségét a meggondoltságához szokott emberek nem látták; tudták, hogy a régi alapon önzetlen lélekkel lehet építőleg dolgozni, a törvényeknek nagyarányú és rohamos megváltoztatása azonban legfeljebb az egyházi élet megzavarására és felforgatására lesz alkalmas, de lényegében nem viszi elébb az egyházat. Az egyházi [szervezetnek a haladó idővel együttjáró fokozatos fejlesztését maguk is szükségesnek tartották; de voltak, akik nagyobb, bár nélkülözhető reformoknak azonnali életbeléptetését hangosan és megfeszített erővel követelték, mert azoktól — tisztelet a kivételeknek — saját érvényesülésük támogatását is remélték és jelszavaktól elkábitott jóhiszemű embereket is tudtak maguk mellé állítani. Ezen az úton születtek meg azok a sajnálatos események, melyek a közelebbi időben az egyházban belső zavarokat és meghasonlásokat idéztek elő; melyek a megigézett tömegnek addig ismeretlen magatartásáról, [erőszakos s még törvénytelen ségtől sem visszariadó lépéseiről beszélnek, amiket egyházi életünkben bizonyára szomorú eltévelyedés gyanánt fog feljegyezni a történelem. Utólagosan nyugodtabb megítéléssel nézve a dolgokat, a tények mindenestire azt igazolják, hogy még a meggondolva haladás rendszeren bevált elvének szem előtt tartásával megnyírbált reformkivánalmak teljesítése sem használt az egyháznak; inkább gyengítette, mint erősítette azt. Az E. K. Tanácsból és Bizottságokból több szakember és tekintély hiányzott, kiknek azelőtt az egyház hasznát vette. A legfőbb egyházi törvényhozó testületbe, olyan emberek elég nagy számmal kerültek akik nagyon jóra való és becsületos unitáriusok s az egyház községi életben értéket jelentenek, de az egyházköri gyűléseken többnyire már csak hallgató tagok s a főtanácsi gyűlésen legfeljebb eskütételre jelentek meg vagy nagyobb felhajtás esetében szavazógépeknek bizonyultak. A magukkal vitt tapasztalatok nem mindig voltak alkalmasok a nagy tömeg egyházas gondolkodása helyes irányítására, vagy éppen lelkesítésére. Viszont a tanult és fejlett szellemű, önálló vélemény kialakítására és kifejtésére is képes egyháztagnak közül a főtanácsból sokan kimaradtak. Pedig a hozzájuk hasonló, tanultságban és ismeretekben gazdag, vagyonilag is áldozni tudó emberek voltak a multban is az egyház anyagi megmentői és jövőjének biztosítói.

A reformtörekvések küzdelmében az érdeklődést inkább hangzatos szavak irányították, mint önzetlen és nemes célok. Az egyházi élet elevensége inkább látszólagos volt, mint bensőséges. A hitélet elmélyítése és céltudatos erősítése fogyatékos erővel történt. Az öntudatos unitárius gondolkodásra törekvés vesztett erejéből. A szilárd és biztos alapra támaszkodás helyett a reménység és bátorság lett az

irányító gondolat. Az egyház erejét tulszárnyaló mérés és kockázatos tervek is születtek és öltöttek részben testet, melyektől a szerényebb keretekhez szokott anyagi és szellemi erő visszahuzódott, stb.

A főpásztori kiváncsóság tehát az unitárius egyházi állapotnak találó kifejezése és sok egyházat féltető embernek a lelkében talált visszhangra. Meggyőződésünk szerint annak meghallgatása és követése jobb jövőnek lehet a biztosítéka. Mert az unitárius egyháznak továbbépítését és biztos fejlődését elsősorban az imádságos és mélyen vallásos lelkek, az egyházat őszintén szerető és hitbuzgó hivek munkálhatják. Az ilyenek gondolkodásából a legnagyobb szükség idején sokszor született meglepő áldozatkészség, amely megmentő erő lett. A nemes példát adó és tettekkel lelkesítő egyháztagnak mindig többet használtak az egyháznak és unitárius szellemnek, mint a szüntelen reformokért küzdő, hangosan beszélő emberek. Amazok aranybetűkkel irták be nevüket az egyház történetének a könyvébe, ezeknek a munkája nyomán nem egyszer a szilárd alap megrendülését lehetett féltetni.

Ha az idők szelleme az egyházi életben és szervezetben is olykor némi reformot kíván, azt csak alapos meggondoltsággal és a történelmi mult megbecsülésével szabad végrehajtani. Az ilyen alapon véghezvitt fokozott fejlesztés mindig előnyére válik az egyháznak, de az a munka, amely nem minden tekintetben az önzetlen egyházi érdeket tartja szigorúan szem előtt, az egyház gyengítését és az attól való elidegenülést szokta előidézni. Sőt a kellő alaposságot nélkülöző, komoly számvetés nélkül nekilendülő reformkísérletek vagy éppen merészséget jelentő, mindent kockára tevő vállalkozás könnyen az egyház helyrehozhatatlan romlását vonhatja maga után.

Ezért tartjuk a helyzetet egészen felismerő, korszerű, találó, nagy élettapasztalaton alapuló figyelemzetetésnek, meghallgatásra és követésre méltó szabálynak a főpásztori bölcs célkitűzést: „Nem reformokat, hanem imádságos lelkeket akarunk.”

Igazában véve az ilyen lelkek építik az egyházat, szereznek megbecsülést és tekintélyt az unitárius gondolkodásnak.

KOVÁCS LAJOS

Általános Hitelbank R. T.
Beaşov

fiókok:

TIMIŞOARA
ORADEA

Építsük ki egyházi életünket!

— Folytatás. —

2.

Az „U. J.“ folyó évi 2-ik számában a fenti cím alatt meg próbáltam rámutatni azokra az okokra, melyek szükségessé tették egyházi életünk kiépítésének a sürgetését.

Dr. Kerekes István és még korábban Kovács Lajos és Nagy Dénes tollából is jelentek meg cikkek, melyek aggódó és féltő szeretettel igyekeztek felhívni az unitárius közvélemény figyelmét a kérdés fontosságára és a megoldás halogatásának ma még ki nem számítható káros következményeire. A fenti cikkírók nagy körültekintéssel mutattak rá arra is, hogy hol és hogyan kell megkezdenünk legsürgősebben egyházi életünk kiépítését. Lehet, hogy utánok én már semmi újat nem mondok. De ez nem is fontos. Ha cikkem, a kérdés fontosságát tekintve egyházépítő tuskódásainkat ébrentartja és a megoldás lehetőségét közelebb hozza, hiszem, hogy megérdemli a napvilágot.

Az utóbbi hónapok eseményei egyházközségeink életében nagyobb rázkodtatást nem okoztak. Lelkeszi karunk hivatása tudatában nemcsak helyén maradt, de érezve a nagy idők velejárójaként vállaira súlyosodó felelősséget, népünk érdekében igyekezett annak minden tekintetben megfelelni. Ezeknek az eseményeknek nehézségeit a felekezeti iskolával bíró egyházközségeink érezték meg a legsúlyosabban és érzik még mindig a tanító hiány miatt. Természetesen nagyon sok egyházközségünk küzd a fenti ok miatt az „énekvezér hiány“ miatti nehézségekkel is. Ha egyházközségeink, leszámítva néhány városi és bánya vagy ipari központi helyen levő gyülekezetet, nem is szenvedtek vezetőségeikben nagyobb változást, nem tagadhatjuk le, hogy az egyházközségi élet ennek ellenére is majdnem az egész vonalon bizonyos mozdulatlanág bélyegét hordozza magán. Ehhez egyházi szervezetlenségünk, az átfogó és egységes egyházi élet irányítás és ellenőrzés hiányossága is nagy mértékben hozzájárult. Pedig nekünk fel és rá kell készülnünk már most arra, hogy amikor a jelenlegi nagy világkrízis és világvajadás végre meg fogja hozni a kereszténység újjászületésének a lehetőségeit, minket unitáriusokat is vallási, erkölcsi, sőt kulturális erőiben megizmosodott egyházközségi életünk keretei között ott találjon. Végzetessé válna reánk nézve az akkori kapcsolódás, keresés és a hegy alatti abrakolás.

Egyházköri életünkben az utóbbi események már nagyobb és súlyosabb változásokat idéztek elő. Esperesek maradtak egyházkörök nélkül; egyházkör maradt esperes nélkül. Tekintélyes számú egyházközségünk szakadt le a régi egyházkörök testéről és maradtak az egyetemes egyház életének vérkeringésén kívül. Egyházunk jelenlegi vezetősége megpróbálta ezeket az egyházközségeket ideiglenesen be-

kapcsolni az egyetemes egyház életébe, azonban ez a kísérlet nem járt kellő eredménnyel. Az egyházkör, melyhez csatolta, maga is megszervezetlen. Földrajzi területe sokkal nagyobb lett, és benne az egyházközségek elhelyezkedése szétszórtabbá vált annál, hogy egy ember munkája s adminisztrációra fordítható ideje elégséges lehessen ahhoz, hogy mindenik egyházközség ütőerén a kezét rajta tarthassa. Talán ez az oka annak is, hogy vannak lelkészeink, akiknek több mint másfél éve nem volt alkalmuk személyes eszmecserét folytatni nemcsak az egyházkör vezetőségével, de még az espereseivel sem. Megvagyok győződve, hogy nem az ők jóakarátán múlt ez, hanem a helyzet és körülmények nagy befolyással voltak arra.

Az egyházkörök új beosztásának a szükségességét látta meg az „Unitárius Jövendő“ 2-ik száma „Szemle“ rovatában megjelent rövid kis cikk is. Jelenlegi helyzetünkben nem lehet célravezető az egyetemes egyházi közigazgatást földrajzilag nagy kiterjedésűvé tenni. Egyházunknak szem előtt kell tartania azt a célt és feladatot, amelyért van és melyért kell hogy legyen a jövőben is az egyház, mint szervezet. Ez a „kell“ követelte a múltban és követeli most is tőlünk, hogy a közigazgatásunk megszervezése olyan legyen az egyházkörökön keresztül, hogy minden egyes egyházközség életmegnyilvánulásának minden kis érverése és életrezdülése azonnal és akadály nélkül jusson el központi szerveinkhez. Ki kell küszöbölnünk, amennyire csak lehet, a földrajzi távolságokat, érintkezési nehézségeket és mindazokat a gátló és akadályozó körülményeket, melyek bizonyos bénultságot okozhatnak a közigazgatás egészséges menetében. Ezt a célt pedig csak úgy közelíthetjük meg, ha egyházköreinket területileg nem növeljük, hanem kisebbitjük. Ugyanakkor életmegnyilvánulásaiban, munkateljesítményeiben tesszük intenzívebbé, hatásosabbá és eredményekben gazdagabbá.

A magam részéről elfogadom az „U. J.“ előbb idézett cikke írójának az elgondolását az egyházkörök új beosztását illetően, mint amely érintetlenül kívánja hagyni a régi egyházkörök szerzett jogait. (Bár a fennebbi cél érdekében minden bizonynyal az egyházi közigazgatásunk a gyakorlati szempontot is tekintve semmiesetre sem szenved kárát, ha Lupény-Vulkán, Petrozsény, Gyéres, Szovát és Nagyenyed egyházközségekből, valamint az ezekhez tartozó nagy kiterjedésű szórványaink gondozása végett egy V-ik egyházkör is alakíttatnék, melynek nemcsak a közigazgatása, de minden más egyházi munkájának az ellenőrzése, irányítása könnyebb, eredményesebb és áldásosabb is lenne.)

Természetesen az egyházkörök új beosztása maga után vonná azok belső életünk az egész vo-

nalon való kiépítését. Gondolok e pillanatban nemcsak a szűkebbkörű egyházköri vezetői állások betöltésére, de az összes Biróságok, valamint a Bizottságok megszervezésére, az E. K. T. kiküldöttek kijelölésére és az E. Főtanácsi tagok megválasztására. Ez által nemcsak új munkaerőket nyerne egyházunk, de ezeknek a közremunkáló tevékenykedése nélkül egészséges és építő egyházi munkát ma sem lehet várni és elképzelni.

Az utóbbi hónapok eseményei egyházunk u. n. központi szervezetében, tehát a legfelsőbb vezetésében érintették egyházi életünket a legsúlyosabban. Az emberi szervezet örök törvénye, hogy mindig arra a pontjára küldi és összpontosítja a védekezést, amely meg van támadva. Egyházi szervezetünk kiépítését és restaurálását is ott kell a legsürgősebben megkezdenünk, ahol a legutóbbi történelmi események a legnagyobb rombolást vitték véghez.

A székhely kérdése annakidején, szinte azt mondhatjuk, hogy az egész unitárius közvélemény közmegnyugvására jelöltetett ki. Bár azóta itt és ott hangzottak el kifogások Torda ellen, mint központi székhely ellen. Azonban mi úgy érezzük, hogy úgy a magas kormányval, mint a többi magyar egyházakkal, sőt ha a szükség megkívánja a „Magyar Népközösséggel” és más, a magas kormány által elismert magyar kulturális és gazdasági szervezetekkel és intézményekkel való együttműködés lehetőségét valamint egyházunk és unitárius népünk kulturális és gazdasági érdekeinek a megvédését is a jól és helyesen kiépített központi szervezetünkön keresztül Tordáról is lehet eredményesen fenntartani és ápolni a régi hagyományoknak megfelelően.

A püspöki méltóság egyházi jogi vonatkozású kérdésében azonban már, ha látszólag is, de sokkal nagyobb a különbség az unitárius közvélemény elfogadásában és elgondolásaiban. Vannak, akik teljesen önálló hatáskörű, a jelenlegi életkörülményeink között is minden más egyházi állástól független állásnak kívánják a püspöki állást továbbra is fenntartani. Mások püspöki helynökké, illetve vikáriussággá szeretnék átszervezni. Vannak vélemények, melyek angol és amerikai mintára egyházi elnöki hatáskörre szeretnék átminősíteni a püspöki állás hatáskörét meghatározott időszakra terjedő megbizatással, természetesen ez utóbbi két esetben összekötve más egyházi állással. E kérdés minden bizonnyal sokkal súlyosabb és egyházi életünk mikénti kiépítését illetően sokkal nagyobb jelentőségű és fontosabb annál, hogysem csak úgy kapásból bárki is közölünk állást tudna foglalni bármelyik vélemény mellett vagy ellen. A megoldásnál nemcsak egyházi jogi szempontok veendő figyelembe, de figyelembe veendő egyházunk jelenlegi anyagi erőbirása, s végül figyelembe veendő mindazok a hátrányok, amelyek az egyházi állásnak más egyházi, különösen pedig a lelkesítő állással való összekapcsolásból állhatnak elő. E kérdésnek tárgyalását most és itt nem tartom helyén-

valónak és ezért mellőzöm, remélem, hogy erre részemre fog adódni más mód és alkalom. A jelenlegi helyzetünkben egy dolog azonban nagyon is kézenfekvő és pedig az, hogy a püspöki kérdésnek bárhogyan való megoldása minden esetre számítva sokkal inkább fogja szolgálni egyházunk minden tekintetbeni érdekeit, mint a jelenlegi állapotban való további fenntartása.

Sácueni-Ujszékely.

(Folyt. köv.)

MÁTHÉ SÁNDOR.

Dr. Tóth György kuriai bíró 1870—1942.

Dr. Tóth György kuriai bíró február hó 18-ikán rövid ideig tartó betegség után 72 éves korában Budapesten elhunyt. Az unitárius egyház kiváló emberét veszítette el benne. Bölönben született. Szegény sorból szorgalmával magas állásba küzdötte fel magát. A kolozsvári unitárius kollégiumban végzett Érettségi után a teol. pályára indult, de nemsokára a jogi pályára ment át, ahol tanulmányai elvégzése után fokozatosan gyorsan haladt. Nemsokára kitűnő jogász volt, hanem jogtörténeti kérdésekkel is alaposan foglalkozott. Tanulmányait a jogi szaklapokban tette közzé. Egyházi jogi dolgozatai az egyházi lapokban is sűrűn jelentek meg. Kiadta a Szervezeti Törvényt és Egyházi Rendszabályokat 3 kötetben, magyarázatokkal ellátva. Foglalkozott Mikó Lőrinc egykori tanár híres egyházi jogi munkájával is. Az impérium változás után egyideig az unitárius egyház egyik referense volt. A Főtanács és E. K. Tanács gyűlésein, melyeknek tagja volt, sokszor lehetett hallani szakszerű értékes felszólalásait. Budapesten éveken át az egyházközség gondnoka volt. Lemondása után az egyházközség a méltán megérdemelt tiszteletbeli gondnoki címmel tüntette ki. A régi nagy jogászokkal egy sorban fogja emlegetni nevét az utókor. Vértelős unitárius ember volt, aki az egyházi dolgokkal egész életében nagy előszeretettel foglalkozott. Családot nem alapított. Bölönben levő szülői örökségét pár év előtt egyházi célra ajánlotta fel a kezelését a háromszéki egyházkörre ohajtotta bizni. Temetésén Szent-Iványi Sándor lelkész és Dr. ifj. Mikó Imre képviselő beszéltek. Munkás élete után pihenjen békében.

Ember hiba nélkül.

„Hiba nélkül nem lehet ember a világon. S ha már hibájának kell lennie, jobb, ha kívül van a hiba, mint belül. A szépség, azt hiszem, többnyire a jószág rovására megy.”

Mikszáth K.

Jeles mondások.

III.

Olvasás közben kijegyezte NAGY BÉLA unitárius lelkész:

ADNI.

Az arra méltónak nem adni, az adakozó hibája; méltatlanul elfogadni, az elfogadó hibája.

(Limborch.)

ADÓSSÁG.

Olyan az adósság, mint valami gonosz indulatu daganat: nő . . . nő és elvon a gyarapodástól minden táplálékot. (Csathó Kálmán.)

A adósság, ha a kölcsönvevő pénzt értékesíteni, haszonnal forgatni tudjuk: áldás; ha nem kellően vagy éppen semmit sem jövedelmező beruházásokra fordítjuk: csapás és méreg, mely megsemmisít. (Kovácsi Antal.)

A ló, ha már a zahlát bevette, kénytelen hordozni a rajta ülőt; így aki egyszer az adósságba elmerült, soha ki nem tisztul abból. (Plutarch.)

AGGLEGENY.

Ti is eljutottatok már oda, hogy irtóztok kényelmes legénytanyátoktól. Este nehezen válunk meg egymástól, darabig céltalanul csavargunk a csendes, kihalt utcákon, házunk kapuja előtt hosszasan állunk és remeg a kezünk, mikor megnyomja szobánk kilincsét. Oh, bizony — ott bent a magány, a sötétség, az unalom vár; lelkünk nem foglalkozik a színes kaleidoszkoppal, amit életnek neveznek, hanem ráborul a szürke köd, ami az elhagyatott megsemmisülés jele. Ágyunk kemény, szobánk üres, szívünk verése bágyadt. A limonádénak csufolt tűzhely melege csábit és ha valahonnan, idegenből integet felénk, rohanunk utána, mint az éhes koldus a kegyelemkenyér után. (Andor József.)

Az ösztönszerű szükség, hogy egy-egy estére a nyakába vegye a házi disciplina szelid jármát — ott él minden agglegény szívében, leginkább azéban, aki legtöbbet él vissza ugynevezett függetlenségével. (Herczeg Ferencz.)

AHOL MI ÉLÜNK.

Mi egy virágokkal, fákkal, csillagokkal, tengerekkel felékesített földön élünk. . . akinek bölcsője köré annyi szépet raktak. . . szabad-e, hogy az boldogtalan legyen?? (Perlaky Lajos.)

AJÁNDÉK.

Phocyonnak — Nagy Sándor 100 talentumot küldött ajándékba. Phocyon kérde az ajándékozót: miért küld Nagy Sándor egyedül neki ajándékot Athénben?

Mert a városban egyedül téged tart jeles embernek!

Válaszol Phocyon: Engedjen továbbá is becsületes embernek maradnom. — Az ajándékot vissza küldé. (Plutarch.)

Lelkészi beköszöntő.

A múlt számban jeleztük, hogy a tekintélyes bölöni egyházközségbe Lőfi Ödön nyugdíjbavonulása után Rostás Dénes kálnoki lelkészt, esperes helyettesét nevezte ki lelkésznek a püspök ur. A bölöni egyházközség lemondott választói jogáról, mert a választás izgalmainak s esetleg nem kívánatos korteskedésnek nem akarta kitenni magát. Bizott a püspök ur bölcsességében, hogy a nagymultu és vagyonos, erős unitárius szellemű egyházközségbe megfelelő lelki vezetőt fog küldeni. A főpásztor nemcsak a hívek kívánságát teljesítette, amidőn sz egészen hivatásának élő és a nép egyházi- s. magánérdekeit nagy szeretettel felkaroló kiváló kálnoki lelkészt nevezte ki Bölönbe, hanem a mélygondolkozásu és nagytudásu Lőfi Ödön helyébe méltó embert akart állítani. Meggyőződésünk szerint meg is találta ezt Rostás Dénesben, a fiatal nemzedék egyik legkiválóbb és nagyképzettségű lelkészében, aki 2 esztendeig tanult Angliában s akinek felesége is olyan munkatársa az egyházi munkamezőn, hogy mindkettőjüké méltán lehet például állítani az egyházi életben.

Rostás Dénestől fájdalmasan vett búcsút febr. 8-án a kálnoki és bodoki gyülekezet, melyeknek néhány éven át igen buzgó és hivatását nagymértékben átérző lelkésze volt. De amilyen nehéz volt a megszokott helytől és megbecsülő hívektől megválni, éppen olyan nagy örömmel és külső megtiszteléssel várták a bölöniek. A nagyajtai papi lakásig, ahol utközben megszállt a lelkeszi család, 20 tagból álló lovasbandérium ment eléjük s hosszú virágos és zászlós menetet alkotva kísérte őket új lakásukba, új állomáshelyükre. Tana Béla gondnok és Pál Imre kebli tanácsos vezették a menetet. A község végén nagy tömeg gyűlt össze és lelkes éljenzéssel fogadta az érkezőket. A politikai község nevében Tana Géza községi főbíró üdvözölte a lelkeszi párt, a papi lakás előtt pedig Pál Géza másodgondnok adta át ünnepelesen az új lelkésznek a templom és a lelkeszi lakás kulcsait.

A beköszöntő igen nagy érdeklődés mellett február 15-én folyt le a katedrálisszerű hatalmas templomban, melynek minden zugát megtöltötte a község. A beiktatást Taar Géza nagyajtai lelkész végezte, kinek felhívására dr. Kovács Lajos lelkész felolvasta a püspöki kinevezést, mely után az új lelkész buzgó imádságot mondott s nagyhatásu beszédét ez alapigére építette fel: „Legyen hitetek Istenben.“ Többek között ezeket mondotta:

Az egyház nem öncél. Nem olyan földi hatalmasság, amely szolgálatni akar. Az egyház maga akar szolgálni. Amit az ember munkában és áldozatban az egyháznak ad, azt az egyház magasabb lelki és erkölcsi értékekben mind visszaadja az embernek. Az egyház az embert boldoggá, lelkében

kiegyensúlyozottá, kifinomulttá akarja tenni s egyben erőt adni az élet küzdelmeinek hordozására.

A mindvégig magas színvonalon álló tartalmas beköszöntő beszéd mindenkinek a figyelmét nagyon lekötötte s a különben is jeles szónok mondatról-mondatra mindjobban meghódította a hallgatóságot. Azután Taar Géza beiktató lelkész a tőle megszóított magas szárnyalású és megható beszéddel iktatta be állásába a beköszöntött lelkészt, akinek széles munkamezőn erős lélekkel kell dolgozni az egyházközségért és iskoláért, a hivekért s a kulturális élet fejlődéséért.

A beiktatás után a templomban Nagyobb Péter helybeli ref. lelkész egyházközsége, Dr. Kovács Lajos az egyházkör és lelkésztársak, László Ferenc ig. tanító-énekvezér az egyházközség, László Ferencné a Nőszövetség, ifj. Barabás Sándor az Ifj. Kör nevében üdvözölték az új lelkészt, aki az üdvözlésekre meghatva válaszolt.

A beiktató ünnepély színvonalát emelte Dr. Ferenczy Géza tb. egyh. főgondnok megjelenése, de jelenvoltak Erdővidék vezető emberei felekezetre való tekintet nélkül igen nagy számmal.

A 250 terítékes közebéden felköszöntőt mondtak Taar Géza beiktató lelkész, Dr. Kovács Lajos lelkész, Dr. Szász Ferenc orvos, Dr. Ferenczy Géza tb. főgondnok, László Ferenc ig. tanító, Lőfi Ödön ny. lelkész, Kiss Tihamér lelkész, Dr. Polonkay Tivadar és Nagyobb Péter ref. lelkészek stb. stb., a kik a személyi vonatkozású megnyilatkozások mellett a felekezeti békesség s a felekezeten felülálló nagy közös gondolat mellett tették hitvallást. A felköszöntők sorát az új lelkész beszéde zárta be.

A magunk részéről e helyen is meleg üdvözlésünket fejezzük ki az új lelkésszel és egyházközséggel szemben. Adja Isten, hogy a beköszöntő alkalomával megkötött szövetség állandó és áldásos legyen. A lelkész a nagyszámu híres és tekintélyes gyülekezetben találja meg a lelkében élő hivatás teljesítésére a megfelelő munkamezőt s az egyházközség az új lelkészben azt a vezért, kinek odaadó munkája nyomán a törhetetlen egyházszeretet és őszinte hitbuzgóság a szép unitárius gondolatért tovább fejlődik.

Biztosítást a legelőnyösebben

az **Első Romániai**
Temetést Biztosító
R. T.-nál (ezelőtt G. SZÁVA és A. SZÁVA)

köthet.

Brassó, Weiss Mihály-u. 35

Változások a lelkészi karban

A lelkészi karban az utóbbi időben olyan változások történtek, melyekről nem mindenki tud, de többeket érdekelhet. Az alábbiakban tájékoztatni óhajtjuk az érdeklődőket.

Bölöni Vilmos kolozsi, Katona Ferenc székelyszentmiklósi és Lőfi Ödön bölöni lelkészek nyugalomba vonultak.

A Duna-Tiszamenti egyházkörben az esperesi tisztelet Barabás István lelkész tölti be és a kolozsdobokai egyházkörben Erdő János hitoktató lelkész az espereshelyettes.

Kolozson a lelkészi állást Komjátszegi Géza bihari lelkész foglalta el s Biharba Mátyás György okl. lelkészjelölt ment. Marosvásárhelyen az Amerikából az ősz folyamán hazatért Lőrinczy Mihály hitoktató lelkész lett. Gálna Sándor okl. lelkészjelölt pedig a mezősegi szorványok lelkésze. Péter Ödön a tordátfalvi lelkészi állást a bőződujfalusi állással cserélte fel. Tordátfalvára Péterfy Mihály volt zsákodi lelkész ment. Kadácsba, hir szerint, közelebbről ifj. Sebe Ferenc okl. lelkészjelölt nyert kinevezést. A székelyszentmiklósi lelkészi állásba Lukács Mózes kedei lelkész került, Kedébe pedig Nemes Dénes okl. lelkészjelölt. Polgárdi székhellyel Nagy Samu volt mezősegi lelkész lett a Dunántuli unitáriusok gondozója. Nagybánya vidékére az unitáriusok összeírására és megszervezésére Lőrinczy Géza volt bukeresti lelkész kapott megbízást.

Az Unitárius Naptár.

Az Unitárius Naptár a Dávid Ferenc Egylet kiadásában, Benczédi Pál szerkesztésében gazdag tartalommal jelent meg az 1942-ik évre is. A teljes egyházi névtár után az egyház új vezetőségét mutatja be Józán Miklós püspök, Dr. Geley József főgondnok és Dr. Kiss Elek egyh. főjegyző arcképeivel, megemlékezve Dr. Gál Miklós főgondnokról is. Dr. Fikler János „Akarjuk Széchenyi szellemét” címen ír majd Dr. Gelei József „Nemzetségtudat” c. egészen ujszerű és érdekes fejtegetéseit olvashatjuk. Reámutat arra, hogy egy neves nemzetség családtagjainak az összetartása minő eredményeket szül. Egyebek között a következőket mondja: „A nemzetiségi tagok, beleértve a leányágon leszármazottakat is, évről-évre összegyűlnek s az élő családtagok legöregebbikének vezetése alatt visszaemlékező s egyuttal családpolitikai megbeszéléseket folytatnak. Egyháztörténelmünkben a köztudott napokban a bölöni Mikó-nemzetség emelkedett ki közéletünk homlokába, midőn a fővárosban tartott összejövetelében elhatározta, évente egy Bölönből származó szegény székely fiúnak középiskolai neveltetését, Ime, nyilván megállapíthatjuk, hogy a bölöni Mikó-nemzetségben él a nemzetségtudat, sőt annyira él, hogy már történelmi jelentő-

ségű nemes cselekedetre is képes." A következő cikk „A két Mikó Lőrinc“-ről emlékezik meg, közölve a volt egyházi titkár arcképét. Zoltán Sándor lelkész, teol. magántanár „A mennyei kenyér“ címen tanulságos bibliamagyarázatot közöl. Ferencz József lelkész a délerdélyi unitáriusság életéről emlékezik meg. Marosi Márton Székelyszentmihály és társ-egyházközségei: Kobátfalva, Benczéd példátadó múltját rajzolja, bemutatva az azokhoz tartozó 4 templom képét. Nagy Sándor lelkész a kocsordi unitárius egyházközség megalakulásáról és küzdelmeiről emlékezik meg, kiemelve a megismert unitárius hithez való tántoríthatatlan ragaszkodást s az abból származó építő munkát. Bálint Ödön esperes az egyházi fegyelemtől mond el megszívlelésre méltó dolgokat. Biró Izsák lelkész „Két nemzedék Szentgerice életében“ a Jakab, Gál, Boros, Iszlai, Kuti és Benke családok egyházi tevékenységét állítja az olvasó elé. Péter Lajos tanár ünnepi beszéde után új erdélyi dalköltők szerzeményeit mutatja be s Varcaynak az Unitárius Irodalmi Társaság novellapályázatán dicséretet nyert „Uruság“ c. elbeszélését közli. Benedek Gábor lelkész az egyházközségek gazdasági jövőjére vonatkozólag ad gyakorlati tanácsokat. Versek írtak: Dull Lászlóné Szent-Iványi Anna, Izsák Domokos, A. Gy., Báró József, Orbók Gyula. A tartalmas naptár közleményeit adomák egészítik ki.

SZEMLE.

Olvasóinknak nyugodalmas, lelket erősítő husvétii ünnepeket kívánunk. Hisszük, hogy a lelki erőt és fokozódó bizalmat mindenki keresni fogja a templomban a közös imádkozás és elmélkedés által.

Az egyházi főgondnok tárgyalásai a kormánnyal.

Dr. Gál Miklós egyházi főgondnok az egyház fontos ügyeinek megtárgyalására kihallgatást kért a vallásügyi miniszter urtól. A kihallgatás napját a miniszter ur február 28-ikára tűzte ki, amikor a főgondnok Lőrinczy Dénes ideiglenes egyházi előadó kíséretében a fővárosba utazott. A tárgyalások rendjén emlékiratokat és kéréseket adtak át az illetékes közegeknek. Kedvező ígéretekkel tértek haza. A változott helyzetben egyházi vezetőségünknek ez volt az első tárgyalása a kormánnyal.

Az ádámosi lelkészi állás.

Amint jeleztük, Ádámosra febr. 23-ikára volt kitűzve a lelkészválasztás. Egyetlen pályázó volt. Az egyházközség egyhangulag arra az álláspontra he-

lyezkedett, hogy egyelőre nem tölti be a lelkészi állást.

Lelkészi beköszöntő.

Kálnokon a lelkészi állást Kiss Tihamér volt ádámosi lelkész febr. 22-én ünnepélyes keretek között foglalta el. A beiktatást Végh Benjámintb. esperes végezte. Hisszük, hogy a lelkészváltással a derék egyházközség egyházi élete a régi szellemben és buzgósággal folytatódik.

Uj teológiai tanárok.

Ujabban Benczédi Pál, Ekárt Andor, Erdő János, Kővári Jakab, Lőrinczy Géza tettek teológiai tanári vizsgát. A Teologia Akadémiának tehát a rendes tanárokon kívül a következő magántanárai vannak: Ürmösi József a gyakorlati, Zoltán Sándor, Dr. Kovács Lajos és Lőrinczy Géza az ujszövetségi, Benczédi Pál, Erdő János és Ekárt Andor az egyháztörténelmi, Kővári Jakab az ószövetségi tanszéken. Összesen 8. Örömmel látjuk a teológiai tudományok iránt való érdeklődést, amely bizonyára irodalmi vonatkozásban is kifejezésre jut.

A Teologia Akadémián működnek még mint szak előadók: Kiss Károly énektanár, Dr. Márkos György intézeti orvos és Lőrinczy Zoltán tornatanár.

Névváltoztatás.

Dr. Fikker János teol. akad. tanár és dékán vezetéknévét Abrudbányaira változtatta.

Halálozás.

Tanka Károly, az aranyostordai egyházkör felügyelő gondnoka, január 7-én Kolozsváron öngyilkos lett és meghalt. Az utóbbi években kapcsolódott bele jobban az egyházi életben és feltűnő szerepet is vállalt. Az aranyosvidéki értékesítő szövetkezetnek volt egyik alkalmazottja. — Nyugodjék békében!

MODELL.

„Magában jelentéktelen dolognak látszik, ha egy valaki modellt ül, s más valaki lefesti. De igazában egy nagy lelki közösséget jelent a festés. A művész apróra részletezi az előtte ülő modell minden porcikáját. Külön-külön tanulmányozza a homlokát, az arcát, az orrát, a száját, a szeméit. A modell pedig érzi a rátapadó tekintetet s önkéntelenül is reagál minden nézésre. Akik sokat és mélyen néznek egymás szemébe, ott önkéntelenül is megteremtődik bizonyos lelki kapocs“.

MIKSZÁTH K. Komédiások, 86 l.

Szerkesztőség kérése.

Az „Unitárius Jövendő“ az egyházi érdekek szem előtt tartása mellett az unitárius gondolkodás és szellem ismertetésére és erősítésére is törekszik. Hirt ad a kisebbségi sorsban élő egyházi életről, de szolgálatot igyekszik tenni a bárhol élő unitáriusoknak és az unitárius ügy iránt érdeklődőknek. A megnevezült életkörülmények között s az ujesztendőben újhó igen nagy mértékben emelkedett nyomdai költségek mellett azonban feladatát csak úgy tudja betölteni, ha a szíves olvasók a csekély előfizetési díjat előre pontosan befizetik és a hátrálékot gondosan rendezik. Köszönettel vesszük, ha egészen díjmentes fáradozásunkat azzal is méltányolják, hogy a lapra mások figyelmét felhívják, új előfizetőket szereznek s amennyiben tehetik, a lap fenntartásához önkéntes kegyes adománnyal is hozzájárulnak, amit nyugtázni fogunk. A szentírás tanítja, hogy „aki adakozik, annál inkább gazdagodik.“

A lakás- és címváltozás sürgős bejelentését kérjük.

Előfizetési tájékoztató.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy az előfizetési díjat az esetleges hátrálékkal együtt, az alább megnevezettekhez mielőbb megküldeni sziveskedjenek:

a) Romániában a szerkesztőség címére;
b) Az erdélyi területen Hadházy Sándor egyházi pénztáros kezéhez, Kolozsvár, Unitárius Kollégium.

c) A Nagyváradon túl levő területen az „Unitárius Iratmisszió“ vezetője Ujváry László urhoz Budapest. V Koháry u. 4. sz.

d) Kolozsvárt az előfizetési díjakat Szabó László tanárjelölt szedi be.

Bizalommal kérjük olvasóinkat, hogy kérésünket figyelembe venni s azt mielőbb teljesíteni sziveskedjenek.

A Közgazdasági Bank R. T.

(volt Brassói Népbank)

értesíti igen tisztelt ügyfeleit, hogy a kölcsönök folyósítását újra megkezdte.

Vásároljon az

ELEKES

könyv és
papírüzletben.

ALAPITVA 1823.

Scherg Vilmos és Társai

R. T.

POSZTÓ ÉS DIVATÁRU GYÁRA

a legfinomabb és leg-
tartósabb uri- és női
divatszöveteket gyártja.

LERAKATOK:

Brassó, Temesvár, Kolozsvár

Biztosítsátok életeteket
és vagyonotokat a

Franca Romana

Ált. Bizt. R. T.-nál

Ügynökségek az ország
minden fontosabb városában.

Felvilágosítások a biztosítás minden ágában:

Brassó, Tehén piac 1.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Braşov, Str. Dr. Babeş 1 sz.

hova a lappal kapcsolatban minden megkeresés, közlemény és pénzösszeg küldendő.

Kérjük munkatársainkat, hogy a lapba szánt minden cikket vagy egyéb közleményt a hónap 5-éig sziveskedjenek a szerkesztőségbe juttatni.

Mélt.

viszér sr. Szabó Gyula
Körm. tanácselnök urnak

Budapest

viii. ill. és öf. /

Magyarország